

د پکتیکا د مېو سرنې حاصلات دوه چنده زیاته شوي

MAIL Photography

۳۶

پکتیکا کې پر یوشمېر مېرمنو د مېوو او سبو وچوونکي دستگاوي وپېشل شوي

د پکتیکا د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست له خوا ددې ولایت پر یوشمېر بزگرو مېرمنو د مېوو او سبو وچوونکي دستگاوي وپېشل شوي دي. دغه دستگاوي ددې ولایت د مرکز سرنې ترڅنگ د یوسف خېلو، اورگون او یحی خېلو په ولسوالیو کې پر ۲۸ مېرمنو وپېشل شوي دي. د دغو دستگاوو له وپېشلو څخه موخه د کرنیزو محصولاتو بیې لوړول، د مېرمنو لپاره کاري زمینې برابرول او د بېوزلو او بې سرپرستو کورنیو اقتصادي پیاوړتیا ده. په هغه غونډه کې چې، د دغو دستگاوو د وپېش په پار جوړه شوې وه د پکتیکا ولایت د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رییس وویل، چې مېوه او سابه تر حاصل وروسته په ډېره تېټه بیه په بازار کې پلورل کېږي او یا هم خوځاکېږي. هغه وویل چې، تر دې وروسته به بېوزلي او بې سرپرسته مېرمنې و کولای شي چې، د دغو وچوونکو دستگاوو په واسطه مېوه او سابه وچ او پروسس کړي او حتا کولای شي چې، د ژمي په موسم کې هم ورڅخه گټه پورته کړي. د پکتیکا د کرنې رییس وویل کومې مېرمنې چې، دغه دستگاوي یې ترلاسه کړي دي له دغو دستگاوو څخه د نېسي گټې اخیستې به موخه روزل شوي هم دي.

برپايی جشن انگور، انجیر و عسل در هرات

توسعه یافته در بخش زراعت خوانند. عبدالصبور رحمانی رییس زراعت ولایت هرات، در این جشنواره از فعالیت های این اداره در بخش های مختلف از جمله ساخت یک هزار و ۲۷ کشمش خانه، ۴۲۰ پیازخانه و افزایش تولید انگور در این ولایت یادآوری کرد. آقای رحمانی افزود که تولید انگور، سال گذشته ۱۱۵ تا ۱۲۰ هزار تن بود که خوشبختانه سطح تولیدات انگور امسال در این ولایت ۱۴۰ هزار تن، تولیدات انجیر هشت هزار تن و تولید عسل به بیش از ۲۰۰ تن رسیده است. قابل ذکر است که در این جشنواره نشستی بین تولیدکنندگان و مسوولان ذی ربط جهت حل مشکلات باغداران صورت گرفت. باید گفت در همایش تجلیل از جشنواره ی انگور، انجیر و عسل، ۳۵ نوع انگور به نمایش گذاشته شده بود.

جشن انگور، انجیر و عسل با حضور سید وحید قتالی والی، کامران علی زایی رییس شورای ولایتی، عبدالصبور رحمانی رییس زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت هرات، رییس شورای متخصصان، روسای محترم ادارات دولتی و سکتور خصوصی و جمع کثیری از دهقانان و مالداران در صحن اداره زراعت برگزار شد. هدف از برگزاری این جشن، معرفی تولیدات زراعتی و مالدارۍ برای تاجران ملی و بین المللی، ایجاد فرصت ها برای دهقانان به منظور معرفی محصولات شان و هم چنان به دست آوردن بازارهای خارجی برای فروش محصولات زراعتی و مالدارۍ است. سید وحید قتالی، والی هرات نقش این جشنواره را در بازاریابی برای این محصولات مؤثر دانست و ولایت هرات را نمونه ی خوبی از یک ولایت

هلمند کې د الویرا طبي بوټي کرکبله بڼه پایله ورکړې

د هلمند د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست له خوا د لومړي ځل لپاره په ازماينښتي ډول ددې ولایت د مرکز لښکرگاه په یوه شنه خونه کې د الویرا بوټي کرل شوي، چې پایله یې ډېر ښه او مثبت ارزول شوي ده. د هلمند د کرنې رییس زلمي الکو وايي، د الویرا بوټي ارزښت ته په کتو غواړي، چې په دې ولایت کې د الویرا کرکبله دود کړي، چې له یوې خوا د کوکنارو بڼه بدیل دی او له بلې خوا د بزگرانو په اقتصادي وده کې هم رغنده رول لري. الویرا یو طبي بوټی دی، چې د پوستکي په ښایست، د خولې او معدې ناروغۍ په درملنه، د بدن د مسمومتیا په مخنیوي او د وینښتانو د روغتیا په ساتنه کې ترې استفاده کېږي. د هلمند د کرنې رییس وايي د کرنې ریاست هلې ځلې کوي، چې د الویرا ترڅنگ گڼ شمېر نور ارزښت لرونکي بوټي هم په دې ولایت کې دود کړي، ترڅو د کوکنارو د کرکيلې مخه ونیول شي.

پیش‌رفت ۵۰ درصدی کار پروژه‌های مدیریت محصولات زراعتی در تخار

ریاست زراعت، آبیاری و مالداری تخار، می‌گوید که پروژه‌های جدید زراعتی که از طریق برنامه‌ی مدیریت محصولات زراعتی در ولایت تخار راه‌اندازی شده است، در حدود ۵۰ درصد به پیش رفته است. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، از طریق پروژه‌ی مدیریت محصولات زراعتی‌اش، پروژه‌های جدید زراعتی را در تخار راه‌اندازی کرده است. هدف از تطبیق این پروژه، جلوگیری از فاسد شدن محصولات دهقانان و باغداران، افزایش درآمد دهقانان و اشتغال‌زایی است. سراج‌الدین مهربان رییس زراعت تخار می‌گوید:

«در قالب مدیریت محصولات زراعتی در دوره کرونا در ولایت تخار در کل ۲۶۵ پروژه در نظر گرفته شده و در حال تطبیق است.» آقای مهربان افزود که این پروژه‌ها شامل ۱۵۰ ذخیره‌خانه پیاز، ۱۰۰ ذخیره‌خانه کچالو و ۱۵ سردخانه میوه‌جات و سبزیجات در ۱۴ ولسوالی تخار است که عملاً کار این پروژه‌ها جریان دارد.

هزینه‌ی مجموعی این پروژه‌ها ۱۵۷ میلیون و ۲۶۹ هزار و ۱۴۰ افغانی است. کار این پروژه‌ها تا یک ماه دیگر تکمیل خواهد شد. محمد نادر یک تن از دهقانان قریه «ختایان» مرکز ولایت تخار است که برایش یک ذخیره‌خانه پیاز ساخته می‌شود. محمد نادر گفت، «در صورتی که ذخیره‌خانه‌های پیاز با کیفیت ساخته شود، نتیجه خوب دارد. سابق که ذخیره‌خانه پیاز نداشتیم، مستقیم بعد از برداشت حاصل، آن را به قیمت پایین به بازار عرضه می‌کردیم، هر سیر (هفت کیلو) پیاز را ۵۰ افغانی به فروش می‌رساندیم، تشکر از وزارت زراعت که ذخیره‌خانه‌ی پیاز را به ما جور می‌کند، مشکلات زیاد ما رفع می‌شود و پیاز را ذخیره می‌کنیم و در وقت مناسب به بازار عرضه می‌داریم و به قیمت مناسب می‌فروشیم.»

در همین حال، محمد نعیم یک تن دیگر از دهقانانی است در قریه «دلگیرسای» مرکز ولایت تخار که برایش یک سردخانه میوه ساخته می‌شود. او می‌گوید که من ۱۳ جریب باغ انگور، شفتالو، گیلاس و سیب دارم. کار سردخانه میوه ۲۰۵ متر خشت‌کاری آن به پیش رفته است. سردخانه میوه ۱۰۰ فی صد برای ما دهقانان، که میوه‌هایمان را نگهداری کنیم، مهم و حیاتی است، امید است که این سردخانه‌ها با کیفیت ساخته شود. و از فاسد شدن میوه‌هایمان بتوانیم جلوگیری کنیم.» او هم چنان خواستش از وزارت زراعت، ایجاد دواخانه زراعتی است که دواهای خوش کیفیت داشته باشند.

دهقانان و باغداران بنا بر واقع بودن آب و هوای مساعد از حاصلات سالانه‌ی‌شان در ولسوالی‌های فرخار، ورسج، بهارک، دشت قلعه، ینگه‌قلعه، خواجه بهاء‌الدین، درقد، چاه آب، بنگی اشکمش، کلفگان و مرکز که پروژه‌های مدیریت محصولات زراعتی تطبیق می‌شود، خوش‌بین‌اند. هم‌چنین این پروژه‌ها برای باشندگان ولایت تخار زمینه‌ی کارایی را نیز مساعد کرده است. این ولایت دارای باغ‌های متمر و زیتنی زیاد بوده است که حاصلات آن شامل سیب، آلوگیلاس، ناک، شفتالو، زردآلو، انگور، بهی و ... است. بخشی از حاصلات سیب ولایت تخار، قرار است در ذخیره‌خانه‌های سارک، که از طریق وزارت زراعت در قالب پروژه‌ی مدیریت محصولات زراعتی ساخته شده است، نگهداری شود. اکثر ولسوالی‌های تخار، سرشار از آب است و مالداری در ولسوالی‌های فرخار و ورسج بیش‌تر به علت آب فراوان، رشد کرده است. تخار یکی از ولایت‌های زراعتی است و اقتصاد اکثر مردم آن به زراعت، مالداری و باغداری متکی است. این ولایت ۱۳۰ هزار هکتار زمین آبی و ۳۰۰ هزار هکتار زمین للمی دارد که اکثر آن در دو فصل کشت می‌شود. محصولات عمده‌ی آن را برنج، گندم، جو و جوار تشکیل می‌دهد.

بلخ کی خه باندي درې زره مېرمنې کرکېله کوي

د کرنې وزارت، خپل د بڼوالۍ او مالداری ملي پروژې له لارې د بلخ ولایت په مرکز او ۱۲ ولسوالیو کې خه باندي درې زره مېرمنو ته په کروندو کې د کار زمینه برابره کړې ده. دغه مېرمنې په هغو کورنیو باغچو کې کار کوي، چې د کرنې وزارت د بڼوالۍ او مالداری ملي پروژې له خوا ورته جوړې شوي دي. دغه راز د کرنې وزارت دغو مېرمنو ته د بېلابېلو سېو د کرکېلي، پالنې او حاصل ټولولو لارې چارې بشودلي دي. دغه مېرمنې چې تر دې وړاندې د کاري فرصتونو له نه شتون نه خپلې کورنۍ د نارینو و ترڅنگ د خپلو کورنیو اړتیاوې پوره کوي او دخپلو کورنیو د اقتصادي ودې په پار هلې ځلې کوي. د کرنې وزارت د بڼوالۍ او مالداری ملي پروژه دغو مېرمنو ته د کورنیو باغچو په جوړولو سره پر دوی د سېو ۱۶ ډوله تخمونه وپشلي دي. دغه راز ددغو مېرمنو له ډلې یوشمېر هغو ته یې په بېلابېلو سایزونو گلخونې او د سېو او مېوو د پروسس مرکزونه هم جوړ کړي دي. د بلخ ولایت یوشمېر کروندگرې مېرمنې ددې ولایت نورو ولسوالیو کې هم مېرمنو لپاره د کرنې وزارت د لا ډېرو مرستو غوښتونکې دي. دوی وايي، یوه لاره چې تر دې دمخه مېرمنې توانېدلي دي، چې د خپلو کورنیو د نارینه و ترڅنگ په خپل ژوند کې مثبت بدلون ایجاد کړي په کرونده او د کورنیو باغچو په برخه کې کار کول دي. د یادونې وړ ده، چې د کرنې وزارت د بڼوالۍ او مالداری ملي پروژه «NHLP» تر دې وړاندې په نورو ولایتونو کې زرگونو نورو مېرمنو ته هم ورته چوپړونه وړاندې کړي دي، چې ښې لاسته راوړنې هم لري.

کار تطبیق ۳۵ پروژه زراعتی در نیمروز تا ۵۰ درصد تکمیل شده است

کار تطبیق ۳۵ پروژه، در بخش مدیریت محصولات زراعتی در ولایت نیمروز تا ۵۰ درصد تکمیل گردیده است. وزارت زراعت، آبیاری و مالداری به منظور رشد زراعت و حمایت از دهقانان در مرکز و ولایات پروژه‌هایی را در بخش مدیریت محصولات زراعتی روی دست گرفته است، تا دهقانان بتوانند محصولات زراعتی‌شان را در وقت مناسب به قیمت خوب بفروشند. رییس زراعت ولایت نیمروز می‌گوید: «در این ولایت کار روی ۳۵ پروژه زراعتی، که شامل ۲۰ کشت‌خانه، که هر کدام آن ظرفیت تبدیل ۱۰ تن انگور را به کشت‌خانه دارد و ۱۵ ذخیره‌گاه، که هر ذخیره‌گاه ظرفیت پنج تن پیاز را دارد، جریان دارد و کار عملی این پروژه تا ۵۰ درصد پیش رفته است.» به گفته‌ی رییس زراعت ولایت نیمروز کار این پروژه‌ها تا ۴۰ روز آینده تمام و به بهره‌برداری سپرده می‌شود. حاجی مجید باشند ولسوالی چخانسور ولایت نیمروز، یک‌تن از مستفیدشونده‌گان این پروژه‌ها است، می‌گوید: «من در منطقه سه جریب زمین را تاکنون انگور غرس کردم و هر سال انگورهای‌شان قبل از این که خراب شود به قیمت پایین می‌فروختم و

حالا با ایجاد کشت‌خانه سال آینده تصمیم دارم در کنار تاک‌های قبلی‌مان سه جریب تاک جدید نیز بسازم.» حاجی عوض باشند ولسوالی خاش‌رود یکی دیگر از مستفیدشونده‌گان می‌گوید: «در حدود ۲۲ جریب تاک انگور داریم که هشت جریب آن به ثمر نشست است، در ولایت نیمروز انگور اکثر تاک‌داران به خاطر نبود بازار خوب و ارزش پایین انگور تقریباً نصف آن فاسد می‌شود، خودم قبل از ساختن کشت‌خانه عصری از کشت‌خانه که به شکل سنتی از خار ساخته بودم، استفاده می‌کردم، پس از تکمیل شدن کار کشت‌خانه عصری ما تاک‌داران ولایت نیمروز تا دو برابر مفاد از تاکستان‌های خود به دست می‌آوریم.» هزینه‌ی مجموعی این پروژه‌ها به ۱۴ میلیون و ۹۵ هزار و ۸۶۰ افغانی می‌رسد، که ۱۰ فی صد آن از سوی باغداران این ولایت پرداخت می‌شود. این پروژه‌ها در مرکز ولایت و ولسوالی‌های خاش‌رود، چهار برجک و چخانسور این ولایت قرار دارد و با تکمیل شدن این پروژه‌ها ۳۵ تن باغدار و دهقان، به صورت مستقیم از این پروژه‌ها مستفید می‌شوند و برای افراد دیگر نیز زمینه‌ی اشتغال غیرمستقیم فراهم می‌گردد.

افزایش حاصل سیب پکتیا و نقش مدیریت محصولات زراعتی در رشد اقتصاد باغداران

خبرها حاکی از آن است که حاصلات سیب ولایت پکتیا، امسال «دو چند افزایش» یافته است. افزایش حاصلات، به ویژه حاصل میوه‌جات، خبر خوبی برای جامعه‌ی باغداران است. در کنار این‌ها، هم‌زمانی افزایش تولید و افزایش ساخت زیربنای حفاظت از حاصلات و مدیریت محصولات زراعتی، باعث رشد اقتصاد باغداران و در نهایت سبب افزایش ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری دهقانان و باغداران در آینده می‌شود. کاهش آسیب‌های کرونا و حرکت آهسته اما پیوسته به سوی عادی شدن روال زنده‌گی در جهان و عادی شدن روند صادرات و واردات، ساخت زیربنای مدیریت محصولات زراعتی برای دهقانان و در کنار آن، افزایش تولیدات، حکایت نویدبخشی برای افزایش درآمد باغداران است.

وقتی زمینه‌های عادی شدن روال زنده‌گی فراهم شود، محصولات زراعتی کشور به صادرات نورمالش ادامه می‌دهد. ادامه‌ی صادرات، باعث رشد درآمد دهقانان و باغداران می‌شود. از جانب دیگر، مدیریت محصولات زراعتی، برای دهقانان و باغداران، بیش از ۱۱ هزار زیربنای زراعتی کوچک را ایجاد می‌کند که کارهای این پروژه‌ها در آستانه‌ی اتمام است. این زیربنای هم به رشد اقتصاد دهقانان کمک می‌کند. دهقانانی که این زیربنای با کمک ۹۰ درصدی وزارت زراعت برای‌شان ساخته شده است، در نبود صادرات هم می‌توانستند بخش کلانی از محصولات‌شان را مدیریت کنند، اما هنگامی که روند صادرات عادی باشد و این زیربنای هم به کمک دهقانان و باغداران بستانند، همه‌چیز تغییر مثبت می‌کند و درآمد دهقانان و باغداران چند برابر خواهد شد.

همین حالا ممکن است هفت کیلو انگور یا همین مقدار سیب در بازارها ارزان باشد، اما اگر باغدار انگور خود را در کشت‌خانه‌هایی که وزارت زراعت برایش ساخته است به کشت‌خانه‌ی بدل کند، یک کیلو کشت‌خانه را بالاتر از ۳۰۰ افغانی خواهد فروخت. هم‌چنان باغداری که هفت کیلو سیب خود را ۱۵۰ افغانی نمی‌فروشد و آن را در سردخانه‌ی صفرانرزی مدل «سارک» که برایش ساخته شده ذخیره می‌کند، می‌تواند چند ماه بعد، آن را هر هفت کیلو در بدل ۳۰۰ افغانی بفروشد.

در میان ۱۱ هزار پروژه‌ی وزارت زراعت در قالب مدیریت محصولات زراعتی تطبیق می‌کند، صدها سردخانه‌ی سیب و انار شامل است.

از این میان، کار عملی برنامه مدیریت محصولات زراعتی به ارزش ۵۵۸ میلیون افغانی در ولایت پکتیا نیز تطبیق می‌شود. در مرکز و چهارده ولسوالی ولایت پکتیا، ۱۲۲ کشت‌خانه، ۲۷ سردخانه‌ی سیب، ۳۰۲ ذخیره‌گاه کچالو و ۱۹۹ ذخیره‌گاه پیاز ساخته می‌شود. هر سردخانه سیب، ظرفیت نگهداری ۴۵ تن سیب را دارد. از آن‌جایی که امسال حاصل سیب ولایت پکتیا دو برابر شده است، ۷۷ سردخانه‌ی سیب، در کل سه هزار و ۴۶۰ تن سیب را نگهداری می‌کنند و این زمینه‌ی خوبی برای بهبود درآمد باغداران است. هم‌چنان در ولایت پکتیا، ۲۲۳ ماشین آفتابی خشک‌کننده‌ی میوه و سبزی به زنان زراعت‌پیشه توزیع می‌شود که در خشک کردن بخشی از تولیدات سیب این ولایت نیز به کار گرفته خواهد شد.

در کنار اشتغال‌زایی به هزاران نفر، پروژه‌های مدیریت محصولات زراعتی در پکتیا، ثمربخشی مستقیم را در وضعیت زراعت این ولایت خواهد داشت که مسلماً این ثمربخشی، رشد اقتصاد باغداران و دهقانان خواهد بود.

د پکتیکا د مینو سرنی حاصلات دوه چنده زیاته شوي

کله جمعه گل اشرفی

ولایت کې د مېوو د سپروخونو د جوړلو ترڅنګ د دوی محصولاتو ته په نړیواله کچه بازار موندنه وکړي، ترڅو ددې ولایت د بزگرانو او بڼوال محصولاتو ته د پلور زمينه برابره او د دوی اقتصاد ورسره وده وکړي. په پکتیکا کې بېلابېل مېووې شتون لري خو ددې ولایت مینه بڼه حاصل ورکوي. د کرنې وزارت هلې ځلې او د خلکو لېوالتیا ددې لامل شوې، چې پکتیکا په دې برخه کې د پام وړ پرمختګ وکړي. د دغه ولایت مشهورې مینې، مارلینګ، بیروتي، جاپاني، ناکي، کاله او ژبړې دي، دغه راز څو ډوله نورې مینې او زردالو، گیلاس، شفتالو، انگور، الوبخارا، چهارمغز او نورې مېووې هم په دغه ولایت کې پرېمانه کيږي او د هېواد یو شمېر بڼارونو ته د پلور لپاره وړاندې کيږي. د پکتیکا اقلیم سوړ او په ژمي کې یې هوا ډېره سره اما په اوړي کې معتدله وي ځکه نو ددې سیمې مینې او زردالو بڼه حاصل ورکوي. یوسف خېل، یحی خېل، ارګون، سروبي، خیرکوټ، متاخان، جانېخېل او سروبي ولسوالی او د پکتیکا مرکز شرنه په دې ولایت کې د مینو عمده تولیدوونکي سیمي دي. د اټکل له مخې په دې ولایت کې د مینو څه باندې ۱۸ زره او ۸۰۰ بڼونه شتون لري، چې د مینو بېلابېل ډولونه (ورایتی) په کې اېښودل شوي دي. د دغو مینو له ډلې مارلینګ، بیروتي، جاپاني، ناکي، کاله او ژبړې مینې د یادولو دي. په دې وروستیو کې د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت په هلو ځلو په پکتیکا کې د بڼوالۍ چارې پراخي شوي دي او د پخوانیو او زرو بڼونو ترڅنګ د مېوو ډېر شمېر نوي بڼونه هم جوړې شوي دي.

پراختیا په پار تر سره شوي دي. د یادو چوپړونو ترڅنګ سربکال د دې ولایت د مینو بڼوالو لپاره د مینې ۳۳ نوي سرې خونې جوړيږي، چې د جوړېدو چارې یې د بشپړېدو په درشل کې دي. د پکتیکا د ارګون ولسوالۍ د شیخانو دکلي اوسیدونکی حکیم وایي، چې د مینې یو جریب بڼ لري او د کال لس ټنه حاصل ترې ټولوي. هغه وویل: «د مینې یو جریب بڼ لرم او دکال ۱۰ ټنه حاصل ترې ټولوم، حاصلات مو بڼه دي خو د محصولاتو پلور ته مو مارکېت نشته او موږ اړیو چې خپل محصولات په ټیټه بیه خرڅ کړو، ځکه په کافي اندازه سرې خونې نه لرو که خپل محصولات وساتو نو خوځاکيږي.» حکیم له حکومته غواړي، چې په دې

د پکتیکا ولایت د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ ریاست په خبره د تېر په پرتله ددې ولایت د مینو بڼونو حاصلات د کمیت او کیفیت له پلوه بڼه شوي دي. د یاد ریاست په خبره د پکتیکا د مینو د بڼونو سرنی حاصلات د تېرکال په پرتله دوه چنده زیاته شوې ده. تېر کال ددې ولایت د مینو له بڼونو نږدې ۴۰ زره متریک ټنه مینې راټولې او بازار ته وړاندې شوي دي. پکتیکا د جلغوزې او بادامو تر څنګ، انگور، مینې، او زردالو هم لري. جلغوزي یې په سروبي، اومني، گیان، گومل، زبړوک، نکه، چهارباران او سر روضه کې موجود دي. انگور په مرکز یوسف خېل، خیرکوټ او متاخان کې په زیاته اندازه شتون لري. مینې او زردالو یې نږدې په ټولو سیمو کې موجودې دي. د پکتیکا ولایت ډېرې سیمي دښتې او غرونه پوښلي دي خو بیا هم په دې ولایت کې د بېلابېلو مېوو څه باندې دوه زره او ۷۴۵ هکتاره بڼونه شتون لري. ددې ولایت د مینو د بڼونو اټکلي کچه ۱۸ زره او ۸۰۰ جریبه ده. د پکتیکا ولایت د بڼوالو د عوایدو زیاتولو په پار د کرنې وزارت له خوا گڼ شمېر پروژې پلي شوي دي، چې په کې انگورو بڼوالو لپاره ممیزخونې جوړول، د مینو بڼوالو لپاره سرې خونې جوړول او په ټوله کې د بڼوالو بڼونو خړوبولو په پار چکیمونه جوړول او پر بڼوالو اصلاح شوي نیالګي وپشل شامل دي. ددې ترڅنګ بڼوالو ته روزنه ورکول او د بڼونو د افتونو او ناروغیو د کنټرول او درملنې په پار پراخ پروگرامونه پلي کول هغه څه دي، چې د کرنې وزارت له خوا ددې ولایت د بڼوالی د

۲۱۸ پروژه مدیریت محصولات زراعتی

تمامی ولسوالی کنذر را تحت پوشش قرار داده است

کله محمد تمیم صدیقی

کشت می‌شود. فعلاً بیش از ۲۳۰ هزار هکتار زمین آبی و ۴۸ هزار هکتار زمین للمی در این ولایت تحت کشت قرار دارد. ۸۸ درصد این ولایت را اراضی هموار و ۱۲ درصد را مناطق کوهستانی و نیمه‌کوهستانی تشکیل داده است. کنذر، در بهار آب و هوای گوارا، اما در تابستان گرمای شدید و در زمستان سرمای خشک دارد. ولی آب و هوای این ولایت در تابستان، در برخی ولسوالی‌هایی که دارای درختان بیش‌تر و جنگل است، نسبتاً خوب می‌باشد. این ولایت، در حدود ۳۳۷ کیلومتری شمال شهر کابل واقع است. در شرق آن ولایت تخار، در جنوب آن ولایت بغلان و دریای آمو در غرب آن ولایت سمنگان قرار دارد. کنذر، یک ولایت زراعتی است و بیش‌تر مردم آن، به زراعت و مالدارۍ اشتغال دارند، این ولایت دارای جنگل‌های انبوه نیز است. پسته، بادام و خربزه به خصوص خربزه‌های قندک ده‌ویران، عسقلانی و امام‌صاحبی (مشهور به غازی‌خانی)، از شهرت به سزایی برخوردار است. برخی از این محصولات به کابل و سایر ولایات و خارج از کشور نیز صادر می‌گردد و دهقانان، عواید خوبی از این درک به دست می‌آورند. پیداوار عمده‌ی زراعتی این ولایت، در قدم اول گندم و برنج (شالی) بوده و سایر غله‌جات، حبوبات، میوه‌ها و سبزی‌ها نیز در این ولایت به پیمان‌ی وسیع کشت می‌شود. گندم و برنج کنذر شهرت دارد و علاوه بر مصارف داخلی به دیگر ولایت‌ها نیز صادر می‌شود. زمانی، کنذر به خاطر فراوانی محصولات گندم، به نام کنودی افغانستان یاد می‌شد.

حسن بیگ گفت: «تشکر از وزارت زراعت که برای ما کشمش‌خانه می‌سازد کار کشمش‌خانه‌ی من در حدود ۵۰ فی صد پیش رفته است. من ۱۰ جریب باغ انگور دارم. پیش از این به شکل مختلف کشمش را خشک می‌کردیم. اما در آرزوی یک کشمش‌خانه معیاری بودیم، خوشبختانه وزارت زراعت، مرا به آرزویم رساند.» در گذشته محصولات دهقانان به انواع مختلف خراب و فاسد می‌شد، خوشبختانه با راه‌اندازی پروژه‌های جدید زراعتی بخش بزرگی از مشکل‌های دهقانان و باغداران حل می‌گردد. تطبیق این پروژه‌ها با در نظر داشت آب‌وهوای مناسب در ولسوالی‌های امام‌صاحب، دشت ارچی، چهاردره، خان‌آباد، علی‌آباد، گل‌تپه، آفتاس، کلباد و مرکز کنذر جریان دارد. پروژه‌های جدید زراعتی در کشور فرصت‌های کارایی را برای صدها تن، زمین‌ی خوبی را برای افزایش عاید دهقانان فراهم ساخته است. کنذر، از جمله ولایات کهن و باستانی و در شمال‌شرق افغانستان واقع است. کنذر، دارای زمین‌های حاصل‌خیز، دو دریای بزرگ، یک میدان هوایی و یک بندر تجارتي به نام شیرخان بندر است که در گذشته‌ها به نام «قزل‌قلعه» یاد می‌شد. این ولایت ۲۷۰ کیلومتر با تاجیکستان مرز داشته و دریای آمو بین تاجیکستان و کنذر قرار گرفته است. در کنذر، بیش از ۲۸۲ هزار هکتار زمین قابل زرع است که از جمله، بیش از ۲۳۳ هزار آن آبی و بقیه به شکل للمی

وزارت زراعت، آبیاری و مالدارۍ از طریق برنامه مدیریت محصولات زراعتی‌اش، ۲۱۸ پروژه جدید زراعتی را در ولایت کنذر تطبیق می‌کند که کار این پروژه‌ها در حال حاضر جریان دارد. عبدالهادی قزلق رییس زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت کنذر، گفت که تطبیق ۲۱۸ پروژه جدید زراعتی زیر کار است که شامل ۱۰۵ ذخیره‌خانه پیاز، ۶۰ کشمش‌خانه، ۵۰ دستگاه خشک‌کننده‌ی سولری میوه و سبزی و سه سردخانه میوه می‌باشد. او گفت، به این خاطر که آب و هوای مناسبی که دارد در تمام ولسوالی‌های کنذر راه‌اندازی شده است. آقای قزلق یادآور شد که با تطبیق این پروژه‌ها دهقانان و باغداران می‌توانند که به گونه مناسب، محصولات زراعتی‌شان را نگهداری و به قیمت بلند در بازار به فروش برسانند. هم‌چنین رییس زراعت کنذر گفت پروژه‌های مدیریت محصولات زراعتی، به منظور جلوگیری از فاسد شدن محصولات زراعتی راه‌اندازی شده است. هزینه مجموعی این پروژه‌ها، ۸۲ میلیون افغانی است. این پروژه‌ها در ولسوالی‌های امام‌صاحب، دشت‌ارچی، چهاردره، خان‌آباد، علی‌آباد، آفتاش، گل‌تپه، کلباد و مرکز عملی می‌شود. ظرفیت مجموعی هر یک از ذخیره‌خانه‌های پیاز شامل این برنامه‌ی مدیریت محصولات زراعتی، ۲۵ متریک تن است. همین حالا که کار پروژه‌های محصولات زراعتی در ولایت کنذر در حال تطبیق است، صدها تن در آن‌ها مشغول به کار اند. برخی از پروژه‌های کارشان جریان دارد، عده‌ای آن در حال تکمیل شدن است و شمار دیگر آن در آینده نزدیک تکمیل می‌گردد. حاجی عبدالشیر یک تن از دهقانان ولسوالی علی‌آباد ولایت کنذر است که برایش یک سردخانه‌ی میوه ساخته می‌شود. عبدالشیر گفت: «بسیار خوشحالم که برای ما وزارت زراعت سردخانه میوه جور می‌کند. قبل از این میوه‌های ما خراب و فاسد می‌شد، خوشبختانه با ساخت این سردخانه از غم خراب و فاسد شدن میوه خلاص می‌شویم. من ۲۸ جریب زمین دارم، پیش از این وزارت زراعت برای ما یک حوض آب و یک فارم ماهی‌پروری ساخته است، انتظار ما از وزارت زراعت این است که همیشه با دهقانان خود همکاری باشد.» در همین حال، حسن بیگ یک تن دیگر از دهقانان ولسوالی گل‌تپه ولایت کنذر که برایش یک کشمش‌خانه ساخته می‌شود.

د سوېل زون په څلورو ولایتونو کې دیوزر او ۴۶۹ نویو کرنیزو پروژو چارې روانې دي

عبدالواسع خان زاده

په پلي کېدو سره یې لسگونو کسانو ته د کار زمینه برابره شوې ده. د ارزگان ولایت د کرنې رییس احمدشاه خیري وویل، چې دغه پروژې د ارزگان ولایت د مرکز ترینکوت ترڅنګ ددې ولایت په ولسوالیو کې هم پلي کېږي. ښاغلی خیري وویل: «ارزگان کې د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې په اډانه کې ۵۷ پروژې د پلي کېدو په حال کې دي، چې له دې ډلې د پیازو ۵۰ زېرمونونه، د کچالو پنځه زېرمونونه او د مني لپاره دوه سارک سرې خونې دي، چې ددغو پروژو رغیزې چارې څه باندې ۱۵ سلنه بشپړ شوي او پاتې چارې به یې هم ډېر ژر بشپړ او گټې اخیستنې ته به وسپارل شي.» په همدې حال کې د ارزگان ولایت هغه بزگران، چې د کرنې وزارت له خوا ورته سرې خونې او زېرمونونه جوړېږي، د کرنې وزارت له خوا ددغو سرخونو او زېرمونونو د جوړېدو هرکلی کوي او هیله مند دي، چې ددغو پروژو په جوړېدو سره کروندګر د مناسبو سرخونو او زېرمونونو خاوندان شي او د دوی د حاصلاتو د خوځاکېدو او مالي زیانونو مخه ونیول شي. د یادو ولایتونو ترڅنګ دهلمند په ولایت کې هم د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې په اډانه کې د ۱۸۵ پروژو چارې روانې دي. د هلمند د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ ریاست وايي، په دې ولایت کې د کرنیزو محصولاتو د مدیریت د پروژې په اډانه کې ۱۸۵ کرنیزې پروژې د پلي کېدو په حال کې دي، چې له دې ډلې ۱۵۵ عصري میزخونو رغیزې چارې ۳۲ سلنه بشپړ شوي او ډېر ژر به یې پاتې چارې بشپړ او د انګورو بڼوالو په واک کې به ورکړل شي. ددغو میزخونو په جوړولو کې یو زر او ۸۵ ماهر او غیر ماهر کسانو ته د کار زمینه هم برابره شوې ده. ددغو میزخونو ترڅنګ په دې ولایت کې پر یوشمېر بزگرانو د مېوو او سبو ۳۰ لریز وچوونکي دستګاوې هم وپېشل کېږي. د هلمند د کرنې رییس زلی الکو وايي، چې دغه پروژې ددې ولایت په مرکز لښکرګاه، نادعلي، ناوې او گرمسیر ولسوالیو کې پلي کېږي. باید وویل شي، چې په ټول هېواد کې بزگرانو لپاره د پیازو او کچالو زرګونه زېرمونونه جوړول، د مېوو د ساتنې په پار د سارک صفر انرژي سلګونه سرې خونې او بڼوالو لپاره زرګونه میزخونې جوړول، ترڅنګ یې پر بزگرانو او بڼوالو د مېوو او سبو وچوونکي آلې وپېشل، د کرنیزو محصولاتو مدیریت په برنامه کې شامل موارد دي. په ټول هېواد کې د یادو پروژو د پلي کېدو موخه، د کرونا ویروس له امله د صادراتو او وارداتو د ممنوعیت په پار د کرنیزو محصولاتو له خوځاکېدو او مخنیوي او دغه راز په هېواد کې د کاري فرصتونو برابرول دي.

کېدل کولای شي، چې دکندهار ولایت د بڼوالو او بزگرانو مېوې او سابه په خپلو سیمو کې خوندي او د خوځاکېدو مخه یې ونیسي.» په ورته وخت کې؛ د زابل د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ ریاست وايي، په دې ولایت کې چې د ۲۰۲ پروژو چارې پیل شوې وې، ۳۰ سلنه بشپړ شوي دي، چې په پلي کېدو سره یې لسگونو کسانو ته د کار زمینه برابره شوې ده. د زابل ولایت د کرنې چارسمبال مشر صفت الله نبي زاده وویل، چې دغه پروژې د زابل ولایت په مرکز کلات، او ددې ولایت په شاجوی او شهرصفا ولسوالیو کې پلي کېږي. ښاغلی نبي زاده وویل: «زابل کې د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې په اډانه کې په ټولیزه توګه ۲۰۲ پروژې د پلي کېدو په حال کې دي، چې له دې ډلې ۲۰۰ یې میزخونې او دوه نور یې د منو لپاره سارک سرې خونې دي، چې ددغو پروژو رغیزې چارې ۳۰ سلنه بشپړ شوي او پاتې چارې به یې هم ډېر ژر بشپړ او گټې اخیستنې ته به وسپارل شي.» د زابل ولایت د مرکز کلات یو تن بزګر شاه جهان وايي: «د کرنې وزارت له خوا د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې پلي کېدل کولای شي، چې د زابل ولایت د انګورو بڼوالو انګور په خپلو سیمو کې خوندي او د خوځاکېدو مخه یې ونیسي.» دغه راز د ارزگان په ولایت کې هم د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې په اډانه کې، چې د ۵۷ نویو کرنیزو پروژو چارې پیل شوې وې، رغیزې چارې یې څه باندې ۱۵ سلنه بشپړ شوي دي، چې

د هېواد د سوېل زون په څلورو ولایتونو «کندهار، زابل، ارزگان او هلمند» کې د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې په اډانه کې د یوزر او ۴۶۹ نویو کرنیزو پروژو چارې په چټکۍ سره روانې دي، چې تر دې دمه یې رغیزې چارې نږدې ۴۰ سلنه بشپړ شوي دي. په دغو پروژو کې د پیازو او کچالو زېرمونونه، د تازه مېوو لپاره سرې خونې او میزخونې جوړول او ترڅنګ یې پر یوشمېر بزگرانو د سبو او مېوو د پروسس لریز دستګاوې وپېشل شامل دي. د کندهار د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ ریاست وايي، چې په دې ولایت کې د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې په اډانه کې، چې د ۱۰۱۰ پروژو چارې پیل شوې وې، تر ۴۰ سلنه بشپړ شوي دي، چې په پلي کېدو سره یې زرګونو کسانو ته د کار زمینه برابره شوې ده. د کندهار د کرنې رییس سید حفیظ الله سیدي وویل، چې دغه پروژې د کندهار ښار ترڅنګ ددې ولایت د ارغنداب، ژېړی، دامان، پنجوايي، شاولیکوت، تخته پل، ارغستان، سپین بولدک او مېوند ولسوالیو کې د زرګونه ټنه مېوو اوسبو د ساتنې په وړتیا سره جوړېږي. سید حفیظ الله سیدي وویل: «کندهار کې د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې په اډانه کې په ټولیزه توګه ۱۰۱۰ پروژې د پلي کېدو په حال کې دي، چې له دې ډلې ۹۱۱ یې میزخونې، ۵۲ انارو لپاره سارک سرې خونې، د کچالو څلور زېرمونونه او ۴۳ نور یې د مېوو او سبو د ساتنې په پار زېرمونونه دي، چې ددغو پروژو د یوشمېر هغو رغیزې چارې تر ۴۰ سلنه بشپړ شوي او پاتې چارې به یې هم ډېر ژر بشپړ او گټې اخیستنې ته به وسپارل شي.» ښاغلی سیدي زیاتوي: «کندهار کې د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې پلي کېدل ددې ترڅنګ چې د کندهارې بزگرانو او بڼوالو کرنیز توکي خوندي ساتي، ددې ولایت د کروندګرو او بڼوالو ستونزې راکموي، د عوایدو کچه یې زیاتوي او ترڅنګ یې زرګونو کسانو ته د کار زمینه برابروي.» په همدې حال کې هغه کندهارې بزگران، چې د کرنې وزارت له خوا ورته سرې خونې، میزخونې او زېرمونونه جوړېږي، د کرنې وزارت له خوا ددغو پروژو د پلي کېدو هرکلی کوي او هیله مند دي، چې ددغو پروژو په جوړېدو سره کروندګر د مناسب زېرمونونو، سرخونو او میزخونو خاوندان شي او د دوی د حاصلاتو د خوځاکېدو او مالي زیانونو مخه ونیول شي. د کندهار ولایت د پنجوايي ولسوالۍ یو تن بزګر عبدالکریم وايي: «د کرنې وزارت له خوا د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې پلي

شش ماه فعالیت و ۴۲۰ تولید؛

بیش از ۵۰۰ فارم در نگرهار عسل تولید می کنند

شجاع الحق نوری

اخیراً ریاست زراعت و مالدارۍ و اتحادیه‌ی زبورداران نگرهار برای ترویج زنبور عسل، نوع اپیس میلیفیرا (جمینیکا) که از نظر روش، تولید و تکثیر بالا و در مقابل هر نوع شرایط اقلیمی سازگار و مقاوم است، کارهایی کرده‌اند. چند خانواده، از این نوع زنبور عسل را هم‌زمان با عین جمعیت و وضعیت داخلی صندوق زنبور عسل نوع میلیفیرا (معمولی) تحت تحقیق قرار داده‌اند تا در صورت نتایج مثبت، برای ترویج و تکثیر زنبور عسل میلیفیرا (جمینیکا) فعالیت‌ها بیش‌تر شود. با وجود پیش‌رفت‌ها، زبورداران نگرهار به یک سلسله مشکلات در عرصه زبورداری نیز مواجه هستند. گل خالق یک‌تن از زبورداران ولسوالۍ اچین می‌گوید: «ولایت نگرهار از جمله ولایات گرمسیر می‌باشد، ما نیاز داریم فارم‌های مان را در صورت ضرورت به ساحات مناسب پرورش زنبور عسل بخصوص تولید عسل (بیر) به آن طرف خط فرضی دیورند انتقال دهیم، هنگام انتقال زبورداران، در آن طرف خط دیورند به خصوص در بندر تورخم، از ناحیه پرداخت تکس گمرکی دچار مشکلات مزید می‌باشیم، اکثر اوقات زبورداران متحمل خسارات سنگین مرگ‌ومیر زنبور عسل ناشی از توقف طولانی عراده‌جات باردار حامل زنبور عسل می‌گردند، ولی فارمداران نسبت وضعیت ضعیف اقتصادی، توانایی پرداخت تکس گمرکی را ندارند، توجه مقامات را می‌خواهیم.» گل خالق می‌گوید که آنان توجه وزارت مالیه را در این زمینه می‌خواهند. در ضمن از دولت می‌خواهند که جنگل‌زارهایی را بسازد تا زمینه‌های بیش‌تر زنبورپروری مساعد شود.

زبورداران ولسوالۍ شینوار، بخش دیگری از این کارها است. در پی فعالیت‌های کاری پرسونل فنی زبورداری ریاست زراعت نگرهار، تقویت فن زبورداری نه تنها موجب ازدیاد محصولات زنبور عسل شده، بلکه مهارت‌آموزی زبورداران موجب ازدیاد محصولات زراعتی از طریق کرده‌افشانی نباتی نیز گردیده است. نظر به اشتیاق و علاقه‌مندی مردم با شغل و فن پرورش زنبور عسل مبنی بر عمل‌کرد و فراورده‌های زنبور عسل برای تقویت فن زبورداری، تعدادی از پروژه‌های زراعتی وزارت زراعت و مؤسسات همکار، به توزیع خانواده‌های زنبور عسل برای فارمداران زبورداری پرداخته و نیز فن پرورش زنبور عسل را تحت مدیریت ریاست نگرهار به زبورداران آموزش داده‌اند.

حاصل فارم‌های زنبورپروری نگرهار در شش ماه نخست امسال به ۴۲۰ تن رسیده است. نگرهار از ولایت‌هایی است که اکثر ساحات کوهی و مرکزی این ولایت، در فصل گرما و سرما برای پرورش زنبور عسل مساعد است. در نگرهار حدود ۵۰۰ فارم زنبور پروری فعال است. این فارم‌ها بیش از ۳۵ هزار زنبور عسل را پرورش می‌دهند. در فارم‌های نگرهار حدود یک هزار و ۵۰۰ نفر مصروف‌اند که بخشی از آن را بانوان تشکیل می‌دهند. هم‌چنان سالانه مقدار تولید موم خالص از عسل تولیدی نگرهار به حدود چهار هزار کیلو گرام می‌رسد که در صنعت و طبابت جایگاه خاصی دارد. از این طریق نیز درآمد خوبی نصیب زبورداران نگرهار می‌شود. بر علاوه آن، روپال جیلی، پروپولی و زهر زنبور عسل تولیدات دیگری‌اند که از زنبور عسل به دست می‌آیند. نیاز است که فارمداران زنبور بیش‌تر در این مورد آگاهی یابند. منابع (چینه‌ای) نکتار که محصول عسلی ولایت نگرهار را تشکیل می‌دهد، عبارت است از شینشوب، سپیرکی، یوکلیتس، نارنج، مالت، لیمو، پلوس، شیدر، گل‌های زینتی، گل‌های موسمی و غیره... که از نگاه کیفیت و مارکیته جایگاه خاصی دارد. قابل تذکر است که شمار فارم‌های زبورداری در نگرهار در ۱۳۸۰ به حدود ۶۰-۷۰ می‌رسید. پیش‌رفت‌ها در این عرصه نتیجه‌ای از فعالیت‌های ترویجی و انکشافی پرسونل فنی زبورداری ریاست زراعت و مالدارۍ نگرهار است. با وجود آن، غرض انسجام و هم‌آهنگ نمودن فعالیت‌های فارمداران زبوردار در سال ۱۳۸۶ ایجاد اتحادیه زبورداران ولایت نگرهار و در سال (۱۳۹۸) ایجاد اتحادیه‌ی

شیرین بویه

و نقش آن در حفاظت و جلوگیری از تخریب و فرسایش خاک

محمد سالم ساعی
رییس زراعت و لایه بلخ

بعد از بهره‌برداری ریشه‌ی نبات شیرین بویه به اندازه‌های متفاوت قطع می‌گردد تا بهتر خشکیده شود و با قرار دادن در مقابل آفتاب و جریان هوا مقدار رطوبت به قدر کافی کاهش پیدا می‌کند و بعداً از طریق

ترانسپورت به پاکستان و چین صادر می‌گردد.

موارد استفاده از ریشه شیرین بویه

شیرین بویه در طبابت سنتی سوابق تاریخی زیاد دارد و بیش‌تر به دلیل دارا بودن طعم شیرین در ریشه به شیرین بویه شهرت دارد. در طب سنتی جوشانده‌ی ریشه‌ی این نبات را برای تکالیف مختلف معده و مشکلات تنفسی مفید می‌دانند و بوی خوش ریشه‌ی شیرین بویه از ترکیباتی پیچیده و متغیر تشکیل یافته است. ذائقه شیرین بویه مربوط به موجودیت گلسیرین، است که ۳۰ الی ۵۰ برابر شیرین‌تر از شکر است. طعم شیرین این ریشه، با طعم شکر بسیار متفاوت است. بر اساس گزارش سازمان غذا و دارو (FOA) استفاده از محصولات غذایی با عصاره و مشتقات شیرین بویه هیچ گونه عوارض جانبی خاصی ندارد. با پیش‌رفت صنعت دواسازی و تکنولوژی‌ها که عصاره ریشه را استحصال می‌کنند و امروز در صنایع دواسازی به عنوان ادویه ضد التهاب معده، انٹی‌باکتریای معده، تقویت‌کننده حافظه، ضد سرطان، کاهش‌دهنده کلسترل خون، امراض دیابتی، ضد امراض ویروسی، و دیگر موارد استفاده می‌گردد و هم‌چنان در ترکیب عطریات و سامان آرایشی وجود

دارد و در صنعت تنباکو به عنوان عامل طعم‌دهنده بیش‌تر استفاده می‌گردد.

نقش شیرین بویه در حفاظت از خاک و بهبود محیط زیست

شیرین بویه در اراضی‌ای که مقدار بارندگی سالانه آن بیش‌تر از ۱۵۰ ملی متر باشد، به خوبی می‌تواند رشد کند و کم‌تر به آبیاری ضرورت دارد. در مقابل کم‌آبی مقاوم است، چون ریشه‌ها به عمق زمین فرورفته و از رطوبت سطوح پایین زمین بیش‌تر مستفید می‌گردد. رشد این نبات به شکل کتله‌ای از ساقه‌ها از زمین بلند می‌شود که ارتفاع آن تا دو متر می‌رسد، رشد سریع داشته و قسمت سبز آن کم‌تر مورد علاقه حیوانات علف‌خوار می‌باشد که از این سبب رشد سریع و بدون تخریب دارد و ساقه با شاخچه‌های مملو از برگ زمینه رشد دیگر نباتات را مساعد ساخته و به خوبی ایجاد

شیرین بویه از جمله نباتات طبی و بومی در شمال افغانستان است که در طب سنتی از سابق‌الایام مورد استفاده قرار می‌گیرد و اکنون به شکل مدرن‌تر در صنعت داروسازی بیش‌تر مورد استفاده قرار گرفته است.

شیرین بویه با نام علمی «Glycyrrhiza glabra» از جمله نباتات چندین ساله طبی بوده که در کشورهای مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد و در اکثر نقاط افغانستان خصوصاً در ولایات شمالی و مرکزی و در بعضی ساحات ولایات مشرقی نیز می‌روید. قد این نبات تا دو متر می‌رسد و دارای برگ‌های مرکب (Compound) است که هر شاخچه جانبی ساقه، دارای پنج تا هفت جوهر برگ به اضافی یک برگ‌چه‌ی انتهایی می‌باشد. زمان گل‌دهی آن در شمال افغانستان، از اواخر ماه ثور آغاز می‌گردد. رنگ گل آن بادنجانی مایل به آبی است، و تعداد دانه‌های تشکیل‌شده در گل‌ها به پنج الی شش عدد می‌رسد که دارای رنگ مایل به قهوه‌ای است. عمق رشد ریشه‌ی شیرین بویه نظر به نوعیت خاک متفاوت بود و از دو تا پنج متر به عمق زمین رشد می‌نماید شایان ذکر است که رنگ ریشه‌ها قهوه‌ای مایل به زرد می‌باشند. شیرین بویه تا کنون به شکل زراعتی کشت نشده و عموماً به صورت خودرو مشاهده و برداشت می‌شود که نشان از سوابق طولانی این نبات در جغرافیای افغانستان است. ریشه نبات شیرین بویه به مقصد ادویه یا دارو استفاده می‌گردد و تجارت این نبات در یک‌ونیم دهه اخیر خیلی رونق یافته بود که از این سبب، بیش‌تر سواحل دریای آمو و چراگاه‌های شمال افغانستان با بهره‌برداری بی‌رویه تخریب گردیده است و اکنون شاهد تخریب سواحل دریای آمو و دیگر نقاط آسیب‌پذیر و میلان‌دار هستیم. تکثیر شیرین بویه بیش‌تر از طریق ریشه صورت می‌گیرد که در اواخر فصل زمستان ریشه‌های چندین ساله را به اندازه‌های متفاوت قطع و دوباره در عمق ۱۰ سانتی متری با فاصله‌های منظم زیر خاک می‌کنند و در صورت تکثیر این نبات از طریق بذر، به خاک کاملاً قوی نیاز بوده طوری که بعد از آماده‌سازی بستر بذر در زمستان، دانه‌ها بذر شده و روی آن‌ها به ضخامت پنج سانتی متر با خاک پوشانیده می‌شوند تا در اثر تندبادها و یا قلت بارندگی و تأخیر در آبیاری دانه خشک نگردیده و از حمله مورچه‌ها و پرندوها حفاظت گردند.

بهره‌برداری ریشه‌ی شیرین بویه، بیش‌تر در آغاز خزان صورت می‌گیرد، در زمین‌هایی که رویش این نبات بیش‌تر است، به عمق یک تا سه متر توسط قوه بشری و اسکواتور کردن کاری صورت می‌گیرد که واقعاً این عمل سبب تخریب و فرسایش خاک می‌گردد و در موقع تندبادها سبب ایجاد گردوخاک و در موقع بارندگی سبب بیش‌تر شدن سیلاب‌ها می‌شود و از سوی دیگر قوه‌ی تولیدی و کیفیت خاک کاملاً متضرر می‌گردد.

رطوبت می‌کند و ریشه‌ها با رشد سریع و کتله‌ای در زمین منفذ ایجاد می‌کند فرصت جذب آب در جریان بارندگی و هم‌چنان موقع سیلاب‌ها را بیش‌تر می‌کند که این منفذها سبب می‌گردد که دیگر نباتات رشد خوبی داشته باشند، برعلاوه ایجاد تراکم در سرسبزی برای چرای مواشی نیز مساعد می‌گردد تا غذای مورد نیاز خود را به دست بیاورند.

ساقه‌های کتله‌ای شیرین بویه سبب ایجاد فضای و حرارت مناسب برای رشد دیگر نباتات و علف‌ها می‌گردد و ریشه شیرین بویه به مثابه دیوار استنادی و کانکریتی با بافت سیخ در خاک عمل می‌کند که از این سبب در تندبادها و جریان یافتن سیلاب‌ها فشار آب و باد نمی‌تواند خاک زمین را تخریب و فرسایش خاک و زمین را به وجود بیاورد و در سواحل دریاها و نهرها نیز ریشه‌های با هم پیچیده شیرین بویه در برابر فشار آب مقاومت می‌کند و تخریب سواحل کم‌تر می‌باشد که این رشته از تجارب را می‌توان در اطراف جوی‌بارها و پلوان‌ها در زمین‌های زراعتی مشاهده کرد و یا این که می‌توان در اطراف دریای آمو در ساحاتی که شیرین بویه حفظ گردیده است، عملاً احساس کرد که چگونه در برابر فشار آب دریای آمو سواحل دریا را حفاظت و زیبایی بخشیده است و قابل ذکر است، آن چه از بهره‌برداری نبات طبی شیرین بویه از سواحل دریای آمو به منافع اقتصادی افغانستان رسیده است، خیلی ناچیز است، زیرا که در عوض صد برابر ضربه به مردم و اراضی افغانستان رسیده است. امروز از بدخشان تا به فاریاب، صدها هزار جریب زمین از بدنه اراضی افغانستان جدا و به جغرافیای کشورهای همسایه پیوست گردیده و حق استفاده آن از دست مردم ما رفته است و در عوض، فشار آب دریای آمو هر سال بالاتر از ۳۰۰ جریب زمین را به کام دریا می‌برد و صدها خانه و زمین زراعتی را تخریب می‌کند.

در مناطق که شیرین بویه به شکل انبوه رشد کرده است و دست تخریبی انسان به آن نرسیده است، دیده می‌شود که فضای ماحول خود را از گردوغبار کاملاً حفظ نموده و فضای سالم و خوش‌بوئی را ایجاد کرده است. هم‌چنان، این گونه ساحات بستر مناسب برای چرای حیوانات، تفریح‌گاه برای مردم و تجمع حیات وحش و پرندگان مختلف گردیده که زیبایی طبیعت و زنده‌گی سالم را تمثیل می‌کند.

بنابراین در نظر داشت قوه رشد و مقاومت این نبات، در برابر عوامل تخریب محیط زیستی نیاز است تا روی گسترش آن در سواحل دریای آمو برنامه‌ها تکنیکی روی دست گرفته شود، تا ساحه‌ی رویش شیرین بویه دوباره احیا گردد و همکاری مردم به منظور جلوگیری از قطع بی‌رویه و بی‌رحمانه به دست آید و هم‌چنان با گسترش ساحه رویش نبات شیرین بویه، بهره‌برداری را طوری تنظیم باید کرد که ساحه آسیب‌پذیر شناسایی گردد و ساحات قابل بهره‌برداری با تناوب حد اقل در چهار سال بهره‌برداری شود و یک مقدار ریشه که دوباره در زمین باقی می‌ماند، می‌تواند تا چهار سال پیش رو رشد کند و آماده بهره‌برداری گردد.

۲۲ کشمش‌خانه‌ی مدیریت محصولات زراعتی ۱۹۸ تن انگور کلکان را به کشمش بدل می‌کند

کجه گیتی محسنی

به قیمت ارزان فروخته می‌شد و یا خراب می‌شد. این باغداران می‌گویند که کشمش‌خانه‌ها برای محصولاتشان بسنده نیست و از وزارت زراعت می‌خواهند که پروژه‌های پیش‌تر را در این ولسوالی تطبیق کند. حاجی مقبول یک تن از باغداران ولسوالی کلکان می‌گوید: «چهار هزار تاک انگور دارم با ساخته این کشمش‌خانه می‌توانیم انگور خود کشمش کنیم و به قیمت مناسب بفروشیم و پیش از این انگور ما به بسیار نرخ ارزان فروخته می‌شد و یا فاسد می‌شد، در ولسوالی ما تاک انگور زیاد است باید کشمش‌خانه‌های زیاد جور شود.» کلکان یکی از ولسوالی‌های کابل است که در کنار میوه‌های دیگر، بیش‌ترین محصولات زراعتی‌اش انگور است. در این ولسوالی بیش از این، بیش از ۳۵ کشمش‌خانه از سوی وزارت زراعت و برخی از پروژه‌های دیگر ساخته شده بود، اما شماری از باغداران می‌گویند که مردمان این ولسوالی از طریق فروش انگور و کشمش مصارف مالی‌شان را تامین می‌کنند و اگر برای‌شان کشمش‌خانه‌های بیش‌تر ساخته شود، با فروش کشمش و انگور به بهای مناسب، می‌توانند باغداری را رونق خوب‌تر بدهند.

کشمش را با بهای مناسب به فروش خواهند رساند، «من بسیار خوشم که کشمش‌خانه‌ها ساخته می‌شود و ما می‌توانیم انگور را کشمش بسازیم و به قیمت خوب بفروشیم و پیش از این کشمش‌خانه نداشتیم و بسیاری از انگورهای مان یا

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری از طریق پروژه محصولات زراعتی، ۲۲ کشمش‌خانه را در ولسوالی کلکان ولایت کابل می‌سازد که کار این کشمش‌خانه‌ها در آستانه‌ی تکمیل است و بالای ۷۰ درصد پیش رفته است. عبدالرازق غیرت مدیر عمومی امور زراعتی ولسوالی کلکان می‌گوید: «ظرفیت هر کشمش‌خانه به نه تن انگور می‌رسد که هزینه‌ی جمعی ساخت ۲۲ کشمش‌خانه، ۱۵ میلیون افغانی است.» آقای غیرت گفت، «پیش از این که برداشت حاصل انگور شود، ما کار این کشمش‌خانه را تکمیل می‌کنیم تا باغداران بتوانند در آن انگور را کشمش بسازند.» شماری از باغداران در ولسوالی کلکان ولایت کابل از ساخت کشمش‌خانه‌ها ابراز خرسندی می‌کنند و می‌گویند که با ساخت این کشمش‌خانه‌ها، بخشی از مشکلاتشان حل خواهد شد. خواجه غلام‌سرور یکی از باغداران ولسوالی کلکان است که از چندین سال بدین‌سو مصروف باغداری می‌باشد. او می‌گوید که بیش از دوهزار تاک انگور دارد و در برداشت حاصل بیش‌ترین محصولاتشان با بهای اندک در بازار به فروش می‌رسید. به گفته این باغدار با ساخت این کشمش‌خانه انگور و

هلمند کی د زعفرانو ۱۲ ننداریزې قطعي جوړیږي

جامی، ماسکونه، تشتونه، د زعفرانو راتولولو جالی، فینسونه، دست کشې، بېلچې، د زعفرانو ساتلو بوتلونه او درمل ووبشل شي. د هلمند د کرنې رییس وویل، چې ددغو مرستو موخه په دې ولایت کې د زعفرانو د کرکېلي دودولو او له دې لارې د بزگرانو د عوایدو زیاتول دي. هغه وویل، چې د هلمند ولایت اقلیم د زعفرانو کرکېلي لپاره مناسبه اقلیم ده او هیله یې وښودله چې په دې ولایت کې د زعفرانو کرکېله پراخه شي. باید وویل شي، چې تر دې وړاندې هم په دې ولایت کې د زعفرانو یوشمېر ننداریزې قطعي جوړې شوي دي.

د هلمند د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست په دې ولایت کې د زعفرانو د کرکېلي د دودولو په پار د زعفرانو ۱۲ ننداریزې قطعي جوړوي. په همدې موخه د هلمند د کرنې ریاست له خوا یو شمېر بزگران د زعفرانو ننداریزو قطعو د جوړولو په موخه روزل شوي دي. د هلمند د کرنې رییس زلی الکو وایي، چې په دې ولایت کې د زعفرانو د دودولو په پار ۱۲ ننداریزې قطعي جوړیږي. د ښاغلي الکو په خبره ددغو ۱۲ ننداریزو قطعو د جوړولو په پار ددې ولایت یوشمېر بزگران روزل شوي دي او په نږدې راتلونکې کې به پر دوی د زعفرانو پیاز، حیواني سره، توره او سپینه سره، د زعفرانو وچولو ماشینونه، ځانگړي

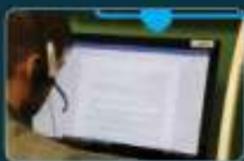
مرکز تماس دهقانان

دهقانان گرامی؛

به شماره رایگان ۱۵۰ زنگ بزنید و مشکلات تان را با متخصصین وزارت زراعت در میان بگذارید، به زودترین فرصت به مشکلات تان پاسخ داده خواهد شد.

۱۵۰

عناّب «طلای سرخ» ولایت فراه

کله نعیم رضایی

فراه به حیث آرام‌بخش، تنظیم‌کننده‌ی فشار خون، جلوگیری‌کننده از نفس‌تنگی و بیش‌تر برای درمان کم‌حوصلگی بانوان باردار، توصیه می‌شود. این میوه، تازه و هم به شکل خشک شده استفاده می‌شود. عبدالعزیز یک‌تن از عناّب کاران ولایت فراه در مورد نحوه‌ی خشک کردن این میوه می‌گوید: «زمین را هموارکاری و بعد سم‌پاشی می‌کنیم، عناّب را از درخت آورده و قسمی هموار می‌کنیم، که

عناّب میوه‌ی است، خوشمزه، شکل آن بیضوی است و رنگ سرخ دارد. عناّب به صورت تازه و خشک به مصرف می‌رسد، این محصول خوش‌رنگ، در کشور بیش‌تر در ولایت فراه تولید می‌شود، که در این ولایت به نام طلای سرخ فراه نیز مشهور است.

پیشینه تاریخی این درخت بر می‌گردد به کشور چین، که هزاران سال پیش باغداران این کشور آن را زرع می‌کردند.

درخت عناّب در مناطقی که هوای گرم داشته باشد، رشد می‌کند و حاصل خوب می‌دهد. از این لحاظ در افغانستان، ولایت فراه، برای حاصل‌دهی عناّب فوق‌العاده است. به گونه‌ای که، ده‌ها قین این ولایت به مساحت حدود یک هزار و ۳۴۰ هکتار زمین را عناّب غرس کرده‌اند که سالانه حاصل خوبی به دست می‌آورند.

عناّب، درختی با برگ‌های ریز و کوچک که در زمستان می‌ریزد، ۵ تا ۱۲ متر ارتفاع دارد. در بهار شکوفه می‌کند و در تابستان میوه می‌دهد. گل‌های این درخت هم‌مانند سیب دوجنسی است، که گرده‌افشانی آن توسط حشرات صورت می‌گیرد. شاخه‌های درخت عناّب، خاردار است.

ارزش غذایی عناّب:

این میوه منبع خوبی از ویتامین «سی» و حاوی مقادیر قابل ملاحظه‌ای از مواد معدنی است. هم‌چنین دارای پروتئین، کاربوهایدرات و مواد معدنی کلسیم، فسفورس، آهن، کاروتن، تیامین، ریبوفلاوین، نیاسین و فلورین می‌باشد. در ضمن حاوی یک تین (به عنوان کلسیم پکتات) به عنوان فیبر محلول مؤثر در کاهش چربی و قند خون است. محتوای چربی کل میوه عناّب بسیار کم است. نسبت اسیدهای چرب اشباع نشده به کل چربی در میوه عناّب بالا است، بنا بر این متخصصان تغذیه می‌توانند عناّب را به عنوان بخشی از رژیم غذایی توصیه کنند. اما از این میوه به گونه‌ی سنتی در ولایت

عبدالصیر یک‌تن از تاجران محلی این ولایت می‌گوید: «ما عناّب خشک‌شده را به تاجران دیگر ولایت‌ها به فروش می‌رسانیم که از ارزش هر من (هر پنج کیلو) آن از ۵۰۰ افغانی شروع می‌شود، که عناّب عالی را تا هفت هزار افغانی نیز به فروش رساندیم.» این میوه بیش‌تر در مرکز فراه، ولسوالی‌های قلعه، پشت‌رود و بالابلوک ولایت فراه کشت می‌شود.

یکی بالای دیگر قرار نگیرد تا سه روز نور آفتاب بالایش می‌تابد و عناّب خشک می‌شود، بعد جمع‌آوری می‌کنیم و داخل بوجی‌ها می‌اندازیم، می‌پریم داخل خانه که نور آفتاب بالایش نتابد.»

ارزش اقتصادی عناّب در بازارهای کشور:

عناّب بازار خوب تجارتی دارد، که دهقانان این ولایت سالانه تا ۴۷ هزار تن عناّب از باغ‌های‌شان حاصل می‌گیرند. هر پنج کیلو عناّب تازه در کشور تا به سه هزار افغانی نیز به فروش می‌رسد.

خوست کی د ځنگلانو دساتني، بیارغونې او پراختیا په پار قومي تړونونه لاسلیک شول

کله نورالله پتمن

په ورته وخت کې د خوست والي صديق الله پتمن ځنگلونه د ولس عامه شتمني بلل، چې په ساتنه کې يې حکومت او عام خلک دواړه مسوول بلل کېږي. ښاغلی پتمن وويل، چې ځنگلونه د ښې هوا، د سېلابونو د مخنيوي او هوسا ژوند لپاره خورا مهم رول لري. هغه له ولس او اړوندو چارواکو وغوښت، چې د خپلو طبيعي سرچينو په ساتنه کې دې خپل مسووليت ادا کړي. په همدې حال کې د کرنې وزارت د ځنگلونو رييس امان الله امان يار د غونډې گډونوالو ته په خطاب کې وويل، چې بايد ټول په گډه د خوست اوسيدونکي وهڅوو ترڅو پخپلو سيمو کې د ځنگلونو او دولتي ملکيتونو ساتنه وکړي او له هغوی څخه په قانوني توگه گټه پورته کړي. په غونډه کې گډونوالو د ځنگلونو د ساتنې او بيارغونې په برخه کې د هر اړخيزو همکاريو ډاډ ورکړ. په همدې حال کې د ځنگلونو د قانون پر اساس د لومړي ځل لپاره په دې ولايت کې د ځنگلونو د بيارغونې، ساتنې او پراختيا په پار په بېلابېلو ولسواليو کې ۳۷ مديريتې ټولنو ته د کرنې وزارت له خوا په رسمي توگه د فعاليت جواز ليکونه ورکړل شول، چې پر بنسټ به يې په دې ولايت کې د ۳۶۰ نويو کورنيو قوريو د روزنې او څارنې ترڅنگ د دې ولايت د ځنگلونو د ساتنې، بيارغونې او پراختيا په برخه کې فعاليت کوي.

ښاغلی قاضي زاده وويل، چې ددغو تړونونو پر بنسټ به په دې ولايت کې د ځنگلونو پرېکول بند او د ځنگلونو ساتنې او پراختيا ته لار پران کوي او دا لارې به نورو ولايتونو ته هم وغځېږي. هغه د خوست له ولسونو، حکومتي ادارو، د جوماتونو له مالا امامانو او رسنيو وغوښت، چې د ياد تړون د بشپړ پلي کېدو او د ځنگلونو د ساتنې، ټولنيز نظارت او عامه پوهاوی په برخه کې دې د کرنې له وزارت سره مرستې او همکاري وکړي.

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت له خوا د خوست ولايت د ځنگلونو او طبيعي سرچينو د ساتنې، بيارغونې او پراختيا په موخه د دې ولايت له سيمه ييزو چارواکو، قومي مشرانو او سپين پيرو سره غونډه او خبرې اترې وشوې او ترڅنگ يې د دې ولايت په نهو ولسواليو کې له قومي مشرانو سره د ځنگلونو ساتنې، بيارغونې او پراختيا په پار قومي تړونونه هم لاسلیک شول. دغه تړونونه د خوست والي صديق پتمن او د ياد ولايت د يوشمېر نورو چارواکو په شتون کې، د کرنې وزارت د طبيعي سرچينو مشر محمدرفيق قاضي زاده، د کرنې وزارت د ځنگلونو رييس امان الله امان يار او د خوست ولايت د بېلابېلو ولسواليو له قومي مشرانو سره لاسلیک شول. ددغو تړونونو پر بنسټ به په ياد ولايت کې د ځنگلونو د پرېکېدو مخه نيول کېږي او ترڅنگ يې د ځنگلونو د ساتنې، بيارغونې او پراختيا په پار هلې ځلې کېږي. په دې هکله په جوړه شوې غونډه کې د کرنې وزارت د طبيعي سرچينو لوی رييس محمدرفيق قاضي زاده د ځنگلونو او طبيعي سرچينو د ساتنې او پراختيا په برخه کې د قومي تړونونو پر اهميت خبرې وکړې هغه وويل: «د ځنگلونو او طبيعي سرچينو د اساسي او مهمو ستونزو د هوارولو په پار قومي تړونونه او زموږ دغه غونډه د ارزښت وړ دي ځکه په گډه کولای شو، چې د خپلو ځنگلونو او طبيعي سرچينو ښه ساتنه او پالنه وکړو.»

سبزخانه‌های زنان سمنگانی؛ آنان کار می کنند و درآمد دارند

MAIL Photography

هملند کی د خرمای ۲۵ جریبه سوداگریز بنونه جو پیری

هملند په ټوله کې حاصل خیزه سیمه ده په دې ولایت کې یو شمېر نورې مېوې هم ښه پایله ورکړې که د خرما تجربه هم وشي د دې سیمې اقتصادي مټ ورسره لا غښتلی کیدای شي.

د هلمند د کرنې اوبولگولو او مالدارۍ ریاست په دې وروستیو کې د دې ولایت په مرکز لښکرگاه او یوشمېر ولسوالیو کې د خرما ونې دود او په فني او مسلکي توگه القاح، ښاخبري او اصلاح کړي دي، چې حاصلات یې ورسره ډېر شوي. ددې ترڅنگ هغو بزگرو ته چې، د خرما ونو بنونه یې لرل د خرما ونو د ښېروونې او پالنې په اړه عامه پوهاوی هم ورکول شوي دي.

د هلمند د کرنې رییس زلمي الکو وايي، چې په دې ولایت کې د خرما «کجورو» بنونه د ترویج په پار سرکال په دې ولایت کې د خرما ۲۵ جریبه سوداگریز بنونه او کلیکسیون جوړیږي. په همدې موخه د خرما بنونو جوړولو لپاره د ځمکې جوړولو او اماده کولو چارې پیل شوي دي، چې ډیر ژر به پکې رسماً د نیالگیو اېښودلو لړۍ پیل شي.

دغه بنونه په دې ولایت کې د کجورو د بنونو جوړولو د ترویج او پراختیا په پار جوړیږي. د کرنې وزارت له برنامه څخه یو هم د خرما ونو پالل، روزل او ښوالو ته پېژندل دي. دغه وزارت ښوالو ته د خرما ونو دکرکېلي لارې چارې ښيي.

په یوشمېر ولایتونو کې د کرنې وزارت له خوا په ازماښتي ډول د خرما بنونه جوړې شوي دي.

خرما تر ډېره په گرمو سیمو کې وده کوي. هلمند، فراه، کندهار، لغمان او ننگرهار د خرما پالنې لپاره مناسب اقلیم لري.

